

भारत 'पॅक्स सिलिका' उपक्रमात सहभागी; भारत-अमेरिका एआय संधी भागीदारीवरील संयुक्त निवेदनावर स्वाक्षरी

20 फेब्रुवारी 2026

20 फेब्रुवारी 2026 रोजी नवी दिल्ली येथे आयोजित एआय इम्पॅक्ट समिटच्या पार्श्वभूमीवर झालेल्या विशेष कार्यक्रमात पॅक्स सिलिका जाहीरनाम्यावर स्वाक्षरी करून भारताने पॅक्स सिलिका उपक्रमात सहभाग नोंदविला. भारताने घोषणापत्राचे द्विपक्षीय परिशिष्ट म्हणून "भारत-अमेरिका एआय भागीदारी" वरील संयुक्त निवेदनावरही स्वाक्षरी केली.

2. संबंधित दस्तऐवजांवर इलेक्ट्रॉनिक्स व माहिती तंत्रज्ञान मंत्रालयाचे सचिव श्री एस. कृष्णन, भारतातील यू.एस. राजदूत श्री सर्जिओ गोर आणि आर्थिक वाढ, ऊर्जा व पर्यावरण विषयक यू.एस. अंडर सेक्रेटरी ऑफ स्टेट श्री जेकब हेलबर्ग यांनी स्वाक्षर्या केल्या. स्वाक्षरी समारंभ माननीय रेल्वे, माहिती व प्रसारण तसेच इलेक्ट्रॉनिक्स व माहिती तंत्रज्ञान मंत्री श्री अश्विनी वैष्णव आणि अमेरिकेच्या विज्ञान व तंत्रज्ञान धोरण कार्यालयाचे संचालक श्री मायकेल क्रासिओस यांच्या उपस्थितीत पार पडला.

3. आपल्या बीज भाषणात मंत्री वैष्णव यांनी भारत आणि अमेरिकेमधील पुरवठा साखळी सुरक्षेवरील सहकार्याची क्षमता अधोरेखित केली. 'पॅक्स सिलिका' सहकार्यामुळे भारत-अमेरिका सर्वसमावेशक जागतिक धोरणात्मक भागीदारीत महत्त्वाच्या तंत्रज्ञान क्षेत्रात आणि पुरवठा साखळीच्या लवचिकतेत अधिक सखोल सहकार्य घडेल, असे त्यांनी सांगितले.

4. राजदूत गोर यांनी नमूद केले की 'पॅक्स सिलिका' मध्ये भारताचा प्रवेश हा धोरणात्मकदृष्ट्या महत्त्वपूर्ण तसेच अत्यावश्यक आहे. भारताच्या प्रगल्भ अभियांत्रिकी व उत्पादन क्षमतांसह महत्त्वपूर्ण खनिज प्रक्रियेतील विस्तार आणि दृढ विश्वासाहतेमुळे या आघाडीला महत्त्वाची आणि अपरिहार्य ताकद मिळते, असे त्यांनी स्पष्ट केले.

5. अवर सचिव हेलबर्ग यांनी अधोरेखित केले की 'पॅक्स सिलिका' अंतर्गत भागीदार नव्या पायाभूत रचनेची उभारणी करत असून ती बुद्धिमत्तेचा लोकाभिमुख प्रसार करेल एआयची सामर्थ्यशाली क्षमता लोकांपर्यंत पोहोचवेल आणि नव्या अद्वितीय संधी निर्माण करतील.

6. स्वाक्षरी कार्यक्रमानंतर अवर सचिव हेलबर्ग यांच्या मार्गदर्शनाखाली मुक्त संवाद पार पडला. या कार्यक्रमात सचिव कृष्णन, राजदूत गोर, श्री. संजय मेहोत्रा (मायक्रॉनचे सीईओ) आणि डॉ. रणधीर ठाकूर (टाटा इलेक्ट्रॉनिक्सचे सीईओ) सहभागी झाले होते.

7. 'पॅक्स सिलिका' चा उद्देश एआय युगातील मूलभूत तंत्रज्ञानांसाठी सुरक्षित, लवचिक आणि नवोपक्रम-केंद्रित पुरवठा साखळ्या उभारणे हा आहे, विशेषतः सिलिकॉन आणि अर्धसंवाहक, प्रगत संगणन तसेच इतर उच्च-तंत्रज्ञान प्रणालींच्या पायाभूत असलेल्या महत्त्वपूर्ण खनिजांसाठी.

8. AI संधी भागीदारी वरील संयुक्त निवेदनाद्वारे भारत आणि अमेरिका नवोपक्रम पूरक नियामक दृष्टीकोनाला चालना देणे, भौतिक AI स्टॉक बळकट करणे आणि मुक्त उद्यम व्यवस्थेला प्रोत्साहन देणे यांचा उद्देश ठेवतात. ही भागीदारी AI विकासक, स्टार्टअप्स आणि परिसंस्था सक्षमकर्त्यांना सबलीकरण देण्याची; संयुक्त संशोधन व विकासाच्या संधींचा शोध घेण्याची; पुढील पिढीतील डेटा सेंटरमध्ये उद्योग भागीदारी व गुंतवणूक सुलभ करण्याची; संगणकीय क्षमता आणि प्रगत प्रोसेसरच्या उपलब्धतेबाबत सहकार्य वाढविण्याची; तसेच AI मॉडेल्स व अनुप्रयोगांमधील नवोन्मेष गतीमान करण्याची कल्पना मांडते.

9. तंत्रज्ञान सहकार्य हे भारत-अमेरिका व्यापक जागतिक धोरणात्मक भागीदारीचे एक प्रमुख आधारस्तंभ राहिले आहे. 'पॅक्स सिलिका' उपक्रमात भारताच्या सहभागामुळे महत्त्वपूर्ण आणि उदयोन्मुख तंत्रज्ञान क्षेत्रातील द्विपक्षीय सहकार्य अधिक सखोल करण्याच्या दिशेने एक महत्त्वपूर्ण पाऊल पडले आहे. तसेच, लवचिक, विश्वासार्ह आणि भविष्याभिमुख पुरवठा साखळ्या उभारण्याबाबत दोन्ही देशांची सामायिक बांधिलकी यामुळे अधिक दृढ होते.

नवी दिल्ली

20 फेब्रुवारी 2026